

ELŐFIZETÉS
Egy negyedévre
2 korona

Telefon szám 503.
Hirdetések díja: megállapo-
dás szerint

HÉTFŐ

POLITIKAI HETILAP.

Megjelenik minden hétfőn délelőtt.

Megjelenik minden hétfőn délelőtt.

Egyes szám
5 krajcar
(10 fillér)

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Zrínyi-utca 2 szám 1. emelet
Sebesy-ház

IV. évfolyam.

ARAD, 1910. APRILIS II.

15. szám.

Harcz a választói jogért.

Kristóffy József Aradon.

Tisztelet és becsület *Kristóffy* Józsefnek, aki tegnap talpraállította Aradváros polgárságának imponálóan nagy tömegét, s valósággal lefoglalta a maga számára ezt a napot. Tisztelet és becsület azért, mert hiven, becsületesen megtartotta azt, amit ígért: nem szólott bele az aktuális politikába, nem avatkozott az aradi választási küzdelembe, amit pedig az aradi függetlenségi párt bizonyos rejtett, de jól eső érzéssel várt.

Várakozásában megcsalagodott. *Kristóffy* mint az általános választói jog lelkes hive jött a város falai közé, hogy annak itt propagandát csináljon s valójában nem is csinált egyebet.

Elmondhatjuk, hogy *Kristóffy*t bárki meghallgathatta, politikai pártállásra való tekintet nélkül. Más kérdés, hogy ki mennyire osztozott a nézeteiben, vagy mennyire tette azokat magáéivá, s ebből a szempontból bizonyos, hogy a *Kristóffy* hallgatósága ugyancsak vegyes volt. És akik meghallgatták, alapos, átgondolt érvekkel bizonyított tételeket hallottak, amelyeket akár elfogadni, akár azokkal polemizálni egyaránt érdemes.

Az egész napra egyébként jellemző a rendőrségnek az a kijelentése, hogy ilyen nagyarányú tüntetés a tegnapihoz hasonló rendben még nem folyt le Aradon.

Az érdekes napról az alábbi tudósításban számolunk be:

A fogadtatás.

Kristóffy József volt belügyminiszter az általános választói jog érdekében megtartott népgyűlés alkalmából vasárnap délben Aradra érkezett, ahol rendkívül meleg óvációkkal fogadták. *Kristóffy*t a hírlapírók egész serege és budapesti hivei közül számosan kísérték el Aradra. Amidőn a vonat a pályaudvarra berobogott, az állomáson az aradi polgárok és a szervezett munkások több ezer főnyi tömege lelkes ünnepléssel fogadta. Szinte életveszélyes tolongás keletkezett a perronon, amikor *Kristóffy* folyamatosan éljenzések közben leszállt. Az ünneplés több percig tartott. Valóságos virágoszó hullott rá. Az éljenzések lecsillapultával *Losonczy* Margit impozáns méretű bokrétát nyújtott át *Kristóffy*-nak, majd előállott *Kaszab* Géza, az Aradi munkaadók szövetségének főtitkára, ki rövid beszéddel mint az általános egyenlő és titkos választói jog apostolát üdvözölte. *Kristóffy* megilletődve köszönte meg a rendkívül meleg tüntetést, melyből — mint mondá — erőt merít az általános egyenlő és titkos választói jog érdekében ma Aradvárosában megkezdett harcban.

Szavai végeztével az aradi szervezett munkások nevében ismét bokrétát nyújtottak át neki, majd folyamatosan éltetés közben megindult a bevonulás a városba. A roppant nagy tömegben alig lehetett a rendet fentartani. A pályaudvar előtti teret ugyancsak nagy tömeg foglalta el. A hosszú kocsisor csak lépésben haladhatott előre, úgy, hogy teljes háromnegyed óráig tartott, míg *Kristóffy* a pályaudvartól a Fehér Kereszt szállóban levő lakásáig érhetett.

A bevonulás.

Az első kocsin *Kristóffy* József ült s vele *Kaszab* Géza, *Bak* Sándor munkásbiztosító pénztár igazgató és *Gallovich* Károly aradi

hírlapíró. Utána a kocsik hosszú sora következett. Minden kocsin egy-egy zászlóvivő. Tizezer főre menő tömeg közrefogta a kocsikat. A zászlók mindegyikén hatalmas betűkkel, messze látszó felirat tündökölt: *Éljen az általános választói jog!* Mindenütt, ahol a menet elhaladt, a tüntetők sorfala várta *Kristóffy*t, sőt a polgárság közül is igen számosan rokonszenvesen üdvözölték az egykori belügyminisztert. A szálló előtt ismétlődött a rokonszenves tüntetés. Az ablakokból és az erkélyekről lelkes éljenzések zúgtak fel és a nők virágokat dobáltak *Kristóffy* kocsijára. A szálló előtt várakozó tömeg lelkesen éltette *Kristóffy*t. Amíg végre megjelent az erkélyen és rövid szavakban mondott köszönetet Aradváros polgárságának eme rendkívül szívélyes fogadtatásért.

A küldöttségek.

Azután *Kristóffy* a küldöttségek egész sorát fogadta. Legelőbb *Gööz* Aranka üdvözölte formás kis beszéddel az aradi női tisztviselők nevében *Kristóffy*t, mint az általános, egyenlő titkos választói jognak első zászlóvivőjét és első harcosát, kérve, hogy a választói jog terjesztéséért ki a nőkre is. Azután *Kökényessy* Géza makói városi és vármegyei bizottsági tag üdvözölte Makó város nevében, *Kocsis* Sándorné az aradi munkások nevében, *Huppert* Henrik az aradi kisiparosok és kiskereskedők nevében átnyújtva egyúttal 200 választópolgárnak az általános egyenlő titkos választói jogot követelő iratát. Makó város küldöttsége kétszáz polgárból állott, mely a város minden társadalmi rétegét képviselte. A küldöttség szónoka *Tersta* Mihály volt, ki *Kristóffy*t, mint a város szülöttjét üdvözölte. Nagylak községből 50 tagú küldöttség jelent meg, melynek nevében *Boor* Károly dr. *Kristóffy*t mint Nagylak egykori képviselőjét üdvözölte.

Kristóffy József együttesen válaszolt az üdvözlőknek. Hangsúlyozta, hogy a szeretetnek és az érdeklődésnek ezek a meghatározó megnyilat-

WEINBERGER FERENCZ elsőrendű ék-szerész, nagy óra-raktára **ARAD** Andrassy-tér, Központi-szálló mellett.

kozásai, melyekkel itt elárastották, erőt és reményt nyujtanak neki abban a nehéz küzdelemben, melyet most újból meg akar indítani az általános titkos egyenlő választójog, a jogfosztott nép ezreinek érdekében. Megilletődéssel látja itt mint serkentőt, szülő városának nagy küldöttségét és a nagylakiakat is, kiknek bizalmából indult meg a politikai pályáján és akik akkor sem feledkeztek meg róla, mikor a végzet utjai őt magát másfelé vitték.

Az üdvözlések után a szálló éttermében barátságos ebédre gyűltek össze Kristóffy és hívei. Közben több üdvözlő távirat érkezett, többek közt a új-pestieké *barátságos meleg üdvözléssel*, a budapesti iparosoké *az általános titkos választó jog becsületes harcosának*, és Szeged iparosainak távirata *az általános titkos választó jog tántoríthatatlan harcosának*.

Népgyűlés.

Délután 3 órakor volt a népgyűlés. Általánosan feltűnt, hogy a meleg tüntetést melyben Kristóffy részt vett, a legcsekélyebb incidens sem zavarta meg. Az aradi lapok vasárnapi számai valamennyien Kristóffy útjával foglalkoztak és úgy a Just-párti mint a Kosuth-párti és a munka-párti lapok egyértelműleg kiemelték Kristóffy József önzetlenségét, a mikor Aradra el jön, hogy az általa hirdett eszmének diadalát elősegítse.

A népgyűlés a Szabadság-téren folyt le több ezer főnyire menő tömeg előtt. A szervezett munkásságon kívül részt vett a hallgatóság soraiban a város intelligenciája, községi és mangánhivatalnokok, kereskedők és iparosok egyaránt. Ott voltak a többi közt: dr. Keresztes Gyula, Millig József, dr. Szöllősy Zsigmond, Szántó Péter, Steinitzer Pál dr., Lócs Rezső, Reisinger Sándor, Szöllősy István, dr. Vágvolgyi Lajos, Sátor József, Bokor Alajos, Messer József, Vannay Gyula, Sátor József, Kell Lajos, Veszely Pál, dr. Grossmann Alfréd, Cukor László, Boku Széver, dr. Parecz István, dr. Schütz Henrik és dr. Singer János és még számosan.

Bak Sándor, a népgyűlés elnöke rövid megnyitó beszéde után harsogó éljenzésbe tört ki a nagy embertömeg. Kristóffy József volt belügyminiszter a fővárosi újságíróktól követve érkezett a népgyűlés helyszínére. Az elnök üdvözölte Kristóffy Józsefet, mint az általános, egyenlő és titkos választójog előharcosát, aki Aradváros polgárságának hívására lejött, hogy a nagy eszmét hirdesse.

Kristóffy beszéde.

Ezután Kristóffy József a szónoki emelvényre lépett, hogy nagyszabású, országos jelentőségű beszédét elmondja. Kristóffy csak néhány másodperc után juthatott szóhoz, mert a hatalmas teret betöltő embertömeg folyton éljenzte úgy Kristóffy Józsefet, mint az általános választói jogot.

Tisztelettel köszöntöm — így kezdte Kristóffy — Aradváros demokrata érzelmi polgár-

ságát és dolgozó munkásnépét. Azután vázolta a mai politikai helyzet előzményeit, ismertette a saját szereplését, majd áttért a választói jog kérdésének fontosságára, annak szerepére. Beszédjének ezt a részét az alábbiakban ismertetjük:

Az általános választói jog az egyetlen és talán az utolsó mentő eszköz, hogy a magyar válságot megoldjuk, és a parlamenti kibontakozást létrehozzuk. Az egyetlen eszköz arra, hogy a meddő közjogi harcokat megszüntessük, melyek az ország gazdasági, társadalmi és kulturális fejlődésének legnagyobb akadályai.

Állami szükséglet az általános választói jog azért, mert ez megszünteti az obstrukciót. Általános tények és külföldi példák is bizonyítják, hogy szűk választójog alapján szervezett parlamentek melegágyai az obstrukciónak.

Csupán a széles alapon szervezett parlamentben lehet a többségnek diadal aratnia, mert itt a kívül álló néptömeg már a maga akaratának megnyilvánulását látja a többség akaratában. Állami szükséglet az általános választójog azért is, mert ez fogja létrehozni a király és a nemzet közötti egyetértést. Mert amikor az általános választói jog megszünteti a meddő közjogi harcokat és helyökbe a gazdasági, társadalmi és kulturális fejlődést helyezi, ezzel létre hozza a megegyezést a nemzet és a király között.

És az általános választói jogot nemcsak a nép, hanem a király is akarja. (Éljen a király!)

Állami szükséglet az általános választói jog azért is, mert a nagy gondolat fogja egybeolvasztani Magyarországon a politikai nemzetnek és népek fogalmát. Tudvalevő, hogy Magyarországon ez a két fogalom nem fedi egymást.

Az általános választói jog megfogja szüntetni Magyarországon a nemzetiségi torzalkodást, sőt állítom, hogy a nemzetiségi kérdés is véglegesen megoldja.

Mert a nemzetiségek kulturális fellendülésével és gazdasági fejlődésével a nemzetiségi törekvések alkatrészeire hullanak és minden szétszakadó rész azon formációhoz tapad, ahol gazdasági és szociális érdekeit kielégítve látja. Így elérjük a nagy gazdasági egységet, melyben megszületik a politikai nemzet egysége. És akkor megszűnik a kétszínű politika is, melyet a nemzetiségi kérdésben követnek Magyarországon. Mert nálunk édes testvéreknek hívják a nemzetiségek közül azokat, akik a mi politikai pártjainkba belépnek és agitátorok, akik az egyes politikai pártok keretein kívül állanak. Politikai és kormányzati tapasztalataimból állíthatom, hogy Magyarországon kifelé gravitáló, irredentista agitátorok nincsenek, s akik agitálnak, azok csak fajuk kulturális és gazdasági fejlődésért küzdenek, ehhez pedig joguk van. (Éljenzés és taps.)

Állami szükséglet az általános választói jog, mert megérjük ezáltal Magyarországon azt, hogy *tiszta választások lesznek*. Felvetem most a második nagy kérdést: miért kell nekünk polgároknak és dolgozó népek az általános választói jog? Először azért, mert az általános választói jog *megszünteti az oligarchia uralmát*.

Ama néhány száz család kezéből, melyek öröklött jövedelmük az ország sorsát, az egész nép, az egész nemzet kezébe jut a politikai befolyás.

Szükséges nekünk polgároknak az általános választói jog, mert ez fogja igazán a nemzet egész intelligenciájának kezébe juttatni az állam sorsának intézését. Nem igaz, hogy az

értelmiség vezető szerepét félteni kellene az általános választói jogtól, ellenkezőleg, ez fogja igazán az egész értelmiség kezébe juttatni a vezetést. Mert az az intelligencia, mely most a közhatalmat kezeli, nem az egész értelmiség, csak az értelmiségnek egy szűk része, mely földbirtokosokra, jogászokra és kapitalistákra támaszkodik.

Az általános választói jog az értelmiség egész területét fogja bevinni a parlamentbe s akkor nemzeti törekvéseink is más eredményeket fognak felmutatni, mert ez az értelmiség maga egész erejével fog azokért sikra szállani.

Az általános választói jog fogja megszüntetni Magyarországon a szociális elégtelenséget. A parlamentbe kerülnek a nép széles rétegei, hol bajaikat, szenvedéseiket maguk felpanaszolhatják és orvosolhatják, akkor elkövetkezik az üdvös és hasznos munka kora, fellendül az ipar és kereskedelem, lesz munka és kenyér és a kivándorlási irodák busás jövedelme megszűnik.

Szükséges nekünk polgároknak az általános választói jog, mert ez az egyetlen útja és módja a magyar polgári állam megteremtésének. Szükséges, hogy a szervezett munkásság bejuthasson a parlamentbe s nem kell attól tartani, hogy ez a parlamenti kereteket szétfeszíti, hiszen ha e félelemnek alapja lenne, akkor Németországban régen Bébel volna a miniszterelnök és Franciaországban nem lenne kapitalista állam.

Szükséges az általános választói jog a polgári demokrácia szempontjából, mert ez fogja átalakítani gazdasági berendezkedésünket. A parlamentben ugyanis ma csak olyanok vannak, kik csak a maguk érdekeit védik ezért a gazdasági kérdések is mint közjogi kérdések kerültek előtérbe. Am ha majd az önálló vámtérület megszűnik jogi kérdés lenni s mint kenyérkérdés gazdasági beállításban jelentkezik s ha majd csak arról lesz szó, hogy az ipari és gabona-vámokat felemeljük-e vagy leszállítsuk: akkor ezen kérdések is más kezelésben és elintézésben fognak Ausztriában részesülni.

Az általános választói jog fogja Magyarországon az önálló magyar kulturát megteremteni, nemcsak irodalmi, művészeti, hanem technikai téren is.

Könnyebbé fogja tenni hazánkban a mindennapi megélhetést is, mert ma is most csak a termelők ülnek a parlamentben, akkor a fogyasztók képviselői ellensúlyozni fogják a termelők érdekeit, így lesz általános választói jog az olcsó hus, az olcsó tej és olcsó lakás politikája.

Leginkább szükséges azonban az általános választói jog nekünk polgároknak azért, mert ez fogja megteremteni a polgári Magyarországot. Ezért a polgári Magyarországot folyik most a harc. Ha megbukott a választói jog, megbukott a polgári Magyarország is, ám ha győz, a középkori maradványok romjaiból a megifjult, modern polgári Magyarország fog feltámadni.

Azzal fejezi be sok éljenzéssel és süri helyesléssel megszakított beszédét Kristóffy, hogy nem helyi politika hozta őt Aradra, hanem akar beavatkozni az itteni pártpolitikai küzdelemben, azért jött, hogy felhívja Arad polgárságát és dolgozó népét, párt és nemzeti különbség nélkül az általános egyenlő titkos választói jog nagy eszméjének propalálására és támogatására.

Mert ezen eszme egyaránt elfér a hatvanhét és negyvennyolc keretében, sőt azt hiszem, — mondá — hogy a polgári Magyarország e

**Amerikai és angol tennisz-czipők
urak, hölgyek és gyermekek részére már megérkeztek
Weinberger János kizárólagos cipőraktárában**

Arad, Andrássy-tér 20. szám. Telefon szám 312

Zenei szenzáció!

**Fráter Loránd,
Balázs Arpád,
Dóczy József**

notáskönyvei

ismertebb dalok, Rácsos kapu, rácsos ablak, Gyere velem akác lombos falumba, A fonóba, Száz szál gyertya, Ott ahol a marosvize, Őszi rózsá, Hull a zápor kün a pusztán, Darumadár. Ezenkívül 120 magyar dal 3 kötetben 5 kor. egy-egy kötet külön-külön 2 korona. — Luxenburg grófja nagyszerű operett újdonság füzetenként 3 korona.

≡ **Ingusz I. és fia** ≡

zenemű kereskedés

Arad, Andrassy-tér 16. sz.

HELYI ÉS MEGYEI TELEFON 387.

BRAUN N. A. ARAD.

Boros Béni-tér, közvetlen a Vármegyei gazdasági egyesület mellett.

Ajánlja nagy raktárát mindennemű fűtőeszközökben, bel- és külföldi árukban, ecsetekben stb. stb.

MOBLES & HOARE angol hintófénymázak főraktára.

Saját gyártmány: „Napfény” ezüstszerű kályhatisztítószert, „Rózsa” cipőcserme, „Rózsa” fémtisztítópaszta, „Rózsa” kályhapaszta, mindenféle bőrfényesítő mázak és conserválószer u. m. vaselin, bőrszir, nyeregszappan, pataszir stb.

Olcsó árak, szolid és pontos kiszolgálás.

Szíves pártfogást kér tisztelettel

BRAUN N. A.

Fajtiszta **riparia portalis** alanyon oltott, elsőrendű duggyökérzetű bor- és csemegefajta

szőlő-oltványokat

sima valamint **riparia portalis** szőlővesszőket ajánl

elsőrendű minőségben

HÁMORY-GAZDASÁG

szőlőoltvány-telepe, Arad.

Bővebb felvilágosítással szolgál

Deák Ferenc-utca 3. sz. alatt.

Telefon 229.

Tavaszi újdonságok:

Rendelészerűen készült női
costümök, toalettek, köpönyegek
legelegánsabb kivitelben és nagy választékban.

RADÓ GYULA

női divatruházában

ARAD, a Minorita-templommal szemben.

Külön mérték osztály.

Telefon szám 238.

Fischer Simon Nagyáruháza

Arad, Szabadság-tér 12. szám alatt

meglepő olcsó árjegyzéke.

Fr. 1.55
Selyem
Ernyő

Fischer Simon Nagy Áruháza
Arad, Szabadság-tér 12. szám alatt
Következő olcsó árban lesznek elárúsítva
1 db gyermek ernyő . . . . . 95 kr.
1 db női fekete napernyő . . . 1.25
1 db férfi és női selyemernyő 1.75

23 krajcár
Flor
Harisnya

Fischer Simon Nagy Áruháza
Arad, Szabadság-tér 12. szám alatt
Óriási mennyiségű alkalmi vétel férfi és gyermek harisnyák érkeztek és bűnültes olcsó árban lesznek elárúsítva.

38 krajcár
Bőr
Keztyű

Fischer Simon Nagy Áruháza
Arad, Szabadság-tér 12. szám alatt
A legfinomabb női és férfi prágai glaché bőrkezttyű fekete, fehér és színes csak 95 krajcárért lesznek elárúsítva.

45 krajcár
Selyem
Kezttyű

Fischer Simon Nagy Áruháza
Arad, Szabadság-tér 12. szám alatt
A legjobb minőségű chapselyem férfi és női kezttyűk 45 krajcárért lesznek árúsítva.

Utazó cikkek nagy választékban a legolcsóbb árakban.
Bőröndök Utazó készlet
Kézttyű Háj kefek
Ernyő-tok Ruha kefe

Páratlan
olcsó
árak!

23 krajcár
Batiszt
Zsebkendő

Fischer Simon Nagy Áruháza
Arad, Szabadság-tér 12. szám alatt
Óriási nagy zsebkendő vétel folytán lesznek a legegánsabb angol színes batiszt zsebkendők 40 krajcár helyett csak 23 krajcárért elárúsítva.

Fr. 1.45
Angol
Sephir Ing

Fischer Simon Nagy Áruháza
Arad, Szabadság-tér 12. szám alatt
Ritka alkalmi vétel folytán lesznek a legfinomabb és legegánsabb színes ingek a melyeknek az értéke frt 2.50 csak frt 1.45-ért elárúsítva. — Ez a cikk különösen figyelemre méltó.

38 krajcár
Selyem
Nyakkendő

Fischer Simon Nagy Áruháza
Arad, Szabadság-tér 12. szám alatt
Óriási választékban tiszta selyem nyakkendők elegáns színekben, drbja 38, 45 és 50 krajcár. 3 darab elegáns selyem batiszt nyakkendő 55 krajcár.

19 krajcár
Színes
Manschetta

Fischer Simon Nagy Áruháza
Arad, Szabadság-tér 12. szám alatt
A legszebb színes mintázott jó mosó és jó minőségű Manscheták párja 19 kr.-ért lesz eladva.

Fr. 1.45
Madepulán
Ing

Fischer Simon Nagy Áruháza
Arad, Szabadság-tér 12. szám alatt
A legfinomabb fehér madepulán puha mellű férfi ingek, meglepő olcsó ár, darabja forint 1.45-ért kaphatók

45 krajcár
Szalma
Kalap

Fischer Simon Nagy Áruháza
Arad, Szabadság-tér 12. szám alatt
Girardi szalmakalapok, férfi, fiu és gyermek részére már 45 krajcártól kezdve kaphatók.

Fr. 1.25
Nyári
Sporting

Fischer Simon Nagy Áruháza
Arad, Szabadság-tér 12. szám alatt
Sikerült nagy vétel folytán dupla galériós férfi ing frt 1.25 Színes sephier sport ing frt 1.45. Nyersselyem vászon tennisz ing meglepő olcsó ár frt 1.75

45 krajcár
Elegáns
Sétabot

Fischer Simon Nagy Áruháza
Arad, Szabadság-tér 12. szám alatt
Óriási választékban a legújabb sétabotok . . . 45, 75 kr.
Vasbot bőrrel áthuzva 95
Acél bot nélkül fogóval . . . 1.25

Nagy választék bőrárakban!
Női kezttyű Háj kefek
Pénz erszény Cigaretta tárcza
Papírpénztárcza Szivartárcza
Fizetőpincértárcza

Páratlan
olcsó
árak!

75 krajcár
Selyem
Nadrágtartó

Fischer Simon Nagy Áruháza
Arad, Szabadság-tér 12. szám alatt
Jelenleg, ameddig a készlet tart, lesznek árúsítva, finom selyem nadrágtartók 75 krajcárért.

50 krajcár
Sport
Sapka

Fischer Simon Nagy Áruháza
Arad, Szabadság-tér 12. szám alatt
Férfi, fiu és gyermek sport sapkák finom szövettől 35, 50 és 75 krajcár

95 krajcár
Francia
Batiszt nadrág

Fischer Simon Nagy Áruháza
Arad, Szabadság-tér 12. szám alatt
Finom rövid francia batiszt alsó nadrág darabja 95 krajcár. — Jó minőségű Köpper alsó nadrág színes, himezve reklám ár 95 kr.

Fr. 1.25
Nyári
Kalap

Fischer Simon Nagy Áruháza
Arad, Szabadság-tér 12. szám alatt
Kitűnő jó nyári Loden strappa kalap frt 1.25 és 1.50

Gyermekkocsikból gyári raktár Fischer Simon Nagy Áruházában minden elképzelhető kivitelben és legolcsóbb árban kaphatók. 5 forinttól kezdve 50 forintig.